



Asia

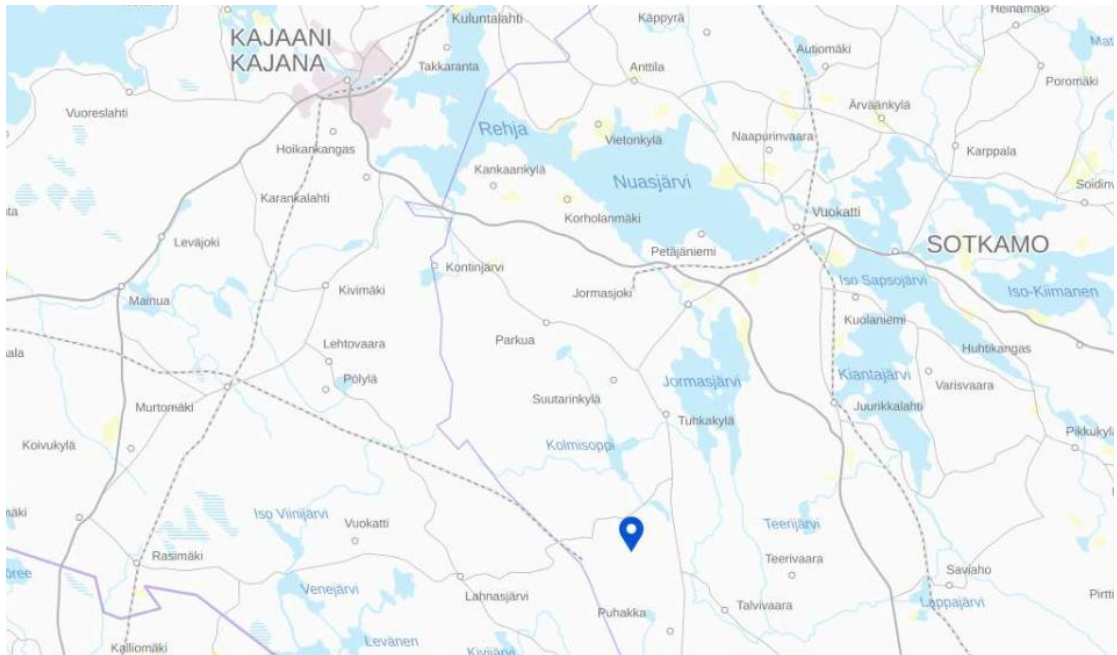
Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisen pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevan ilmoituksen johdosta.

Ilmoituksen tekijä

Terrafame Oy
Malmitie 66
8812 Tuhkakylä

Kiinteistön sijainti ja käyttötarkoitus

Kunnostettava kohde, öljynerotuskaivon halkeamisen vuoksi pilaantunut maa-alue, sijaitsee Terrafame Oy:n kaivospiirin sisälle sijoittuvalla kiinteistöllä 765-402-60-28 Sotkamon kunnassa. Kunnostettava alue on työkoneiden varikkoalueella. Kunnostettavan kohteen sijainti on merkitty alla olevaan kuvaan (Kuva 1).



Kuva 1. Kunnostettavan alueen sijainti on merkitty karttaan sinisellä paikkamerkillä. Lähde: Maanmittauslaitos.

Kiinteistön omistaja

Kiinteistön omistaa Terrafame Oy.

Vireilletulo peruste ja vireilletulo aika

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 136 §.

Terrafame Oy:n ilmoitus on tullut vireille 06.09.2024 Kainuun ELY-keskuksessa. Kunnostuskohde sijaitsee Kainuun ELY-keskuksen toimialueella, joka siten ratkaisee asian.

Maaperä-, pohjavesi- ja pintavesiolosuhteet

Kohteen alueen maaperä on tutkimusten perusteella hiekka- ja mursketäyttöä.

Lähin pohjavesialue Lappasärkkä (1176519, 2-lk) sijaitsee noin 16 kilometrin etäisyydellä idän suunnassa. Lähin pintavesistö, Munnilampi, sijaitsee noin 550 metrin etäisyydellä etelään.

Alueella tehdyt maaperä- ja pohjavesitutkimukset

Maaperä

Ilmoituksen mukaan erotinkaivon vierustalle tehtiin Ramboll Finland Oy:n toimesta 3.9.2024 koekuoppa, joka ulottui erotinkaivon pohjan tasolle noin 5 metrin syvyyteen. Koekuopassa oli havaittavissa öljyn hajua, koekuopasta otetussa maanäytteessä mitattiin PetroFLAG-kenttä-analyysimittarilla pitoisuus 969 mg/kg. Maanäyte ei kuitenkaan edusta erotinkaivon alapuolista maaperää, jossa pilaantuneisuuden arvellaan olevan.

Pohjavesi

Ilmoituksen mukaan kunnostusalueella ei ole tehty pohjavesitutkimuksia maaperän kunnostushankkeeseen liittyen.

Pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi

Puhdistustarpeen arvioinnin lähtökohdat

Alueen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitu VNa 214/2007 mukaisesti käyttämällä öljyhiilivetyjen ylempää ohjearvoja, koska kohdekiinteistö on teollisuus- ja varastoalue. Mikäli kohteen alueella todetaan maaperän pilaantuneisuutta laaja-alaisemmin, tarkastellaan kohteen puhdistustavoite riskiperusteisesti kohdekohtaisena riskinarviointina.

Yleisesti ottaen kunnostuksen tavoitetaso viitearvoja käytettäessä määräytyy maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen nro 214/2007 mukaan. Sen mukaan maaperää pidetään yleensä pilaantuneena teollisuus-, varasto- tai liikennealueella tai muulla vastaavalla alueella, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn ylempään ohjearvon. Maaperää pidetään yleensä pilaantuneena muulla kuin edellä tarkoitettulla alueella, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn kynnysarvon. Asuinalueilla ja vapaa-ajan käytössä olevilla kiinteistöillä käytetään yleisesti maaperän puhdistamisen tavoitetasona alemmaa ohjearvoa. Öljyhiilivedyistä ylempi ohjearvo on keskitisellä (>C₁₀-C₂₁) 1 000 mg/kg ja raskailla öljyjakeilla (>C₂₁-C₄₀) 2 000 mg/kg.

Selvitys pilaantumista aiheuttaneista tapahtumista

Ilmoituksen mukaan alueella oletetaan olevan puhdistustarve erotinkaivon rikkoutumisesta aiheutuneen maaperän pilaantumisen takia.

Maaperän puhdistustavoite ja puhdistussuunnitelma

Pilaantuneen maaperän laajuus

Ilmoituksen mukaan pilaantuneen maan arvioitu tarkka määrä ei ole tiedossa. Pilaantuneen alueen pinta-alaksi on arvioitu 5 m². Alueella esiintyvän pilaantuneen maaperän määrä ja laajuus tarkentuvat erotinkaivon poiston yhteydessä.

Puhdistussuunnitelma

Kohteen puhdistusmenetelmänä käytetään massanvaihtoa, koska kohteessa vanha erotinkaivo vaihdetaan uuteen. Mikäli kunnostuksen yhteydessä todetaan laaja-alaisemmin maaperän pilaantuneisuutta, puhdistusmenetelmää tarkastellaan uudelleen. Kunnostustavoitteen (ylempi ohjearvo) alittavat maa-ainekset hyödynnetään kohdealueella kaivannon täytöissä. Pilaantuneet maa-ainekset toimitetaan luvan omaavalla vastaanotto paikalle.

Kohteen puhdistustoimenpiteet toteutetaan syksyllä 2024.

Selvitys työn valvonnasta

Kunnostustoimenpiteitä valvoo kohteeseen nimetty ympäristötekniikan asiantuntija, jolla on riittävä kokemus pilaantuneiden maiden kunnostuksista. Puhdistustöiden aikana valvoja ohjaa massanvaihtoa näytteenotolla sekä kenttätesteillä ja -havainnoilla, lisäksi osa kenttätesteistä varmennetaan laboratorioanalyysin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kuuleminen

ELY-keskus on tuonut tiedoksi ilmoituksen ja keskustellut 16.9.2024 pilaantuneen alueen puhdistamisesta Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen viranhaltijan kanssa. Kunnan viranhaltija toi esille vesien ja viemäroinnin hallinnan toteutuksen kunnostuksen aikana. Muuten ei ollut kommentoitavaa ilmoitukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaisu

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun alueen puhdistamisen ilmoituksen mukaisesti. Maaperän puhdistushankkeessa on noudatettava seuraavia määräyksiä:

1. Kunnostustavoitteet ovat valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen nro 214/2007 mukaiset öljyhiilivetyjen ja muiden haitta-aineiden **ylemmät ohjearvot**. Puhdistustaso on varmennettava riittäväillä kenttä- ja laboratorionäytteillä. Vastuu niiden ottamisesta on kunnostuksen valvojalla. Näytteenotto ja kenttäanalyysit on tehtävä asiantuntevasti. Näytteenottajien tulee olla sertifioituja. Laboratorioon toimitettavien näytteiden analysoinnin tulee tapahtua viranomaisten

hyväksymässä laboratoriossa. Alueella kaivettuja pilaantuneita maamassoja, joiden pitoukset eivät ylitä kunnostustavoitetasoa, voi hyödyntää kohdealueella kaivannon täytöissä.

2. Poistettavat pilaantuneet maamassat, ja muut alueelta kunnostuksen vuoksi poistettavat jätteet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisen jätteen käsittely ja vastaanotto. Maa-ainesjätettä ja muita poistettavia jätteitä saa luovuttaa kuljetettavaksi sille, joka on merkitty jätehuoltorekisteriin, ja jolla on oikeus harjoittaa jätteen ammattimaista kuljetusta. Kuljettavan yrityksen nimi on ilmoitettava ELY-keskukselle ennen töiden aloittamista.
3. Pilaantuneiden maamassojen ja jätteiden kuljetus sekä kuormaus on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Maamassojen pölyäminen on estettävä kuljetuksen aikana. Pilaantuneita maa-aineksia kuljetettaessa on kuorman mukana oltava siirtoasiakirja. Jätteen haltijan ja vastaanottajan on säilytettävä siirtoasiakirja tai sen jäljennös vähintään kolme vuotta.
4. Mikäli poistettavia massoja on tarve välivarastoida kiinteistöllä, tulee välivarastoinnin olla mahdollisimman lyhytkestoista ja se on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän pilaantumista, pilaantumattoman ja haitta-ainepitoisen maa-aineksen sekoittumista, haitta-ainepitoisen maa-aineksen pölyämistä, haitta-ainepitoisten vesien muodostumista tai muuta terveys- tai ympäristöhaittaa. Mikäli välivarastointi tapahtuu päällystämättömällä alueella, on välivarastointipaikan maaperästä otettava varastoinnin päätyttyä jäännöspitoisuusnäytteet.
5. Kunnostustyölle on nimettävä valvoja. Kunnostustöiden valvoja vastaa siitä, että kunnostus toteutetaan ilmoituksen ja siitä annetun tämän päätöksen mukaisesti. Valvojan nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava kirjallisesti Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen viranhaltijalle. ELY-keskukselle tulee varata mahdollisuus kunnostustöiden tarkastamiseen sovittavana aikana. Ilmoitettaessa valvoja ELY-keskukselle on ilmoitus lähetettävä kirjaamoon (kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi).
6. Kunnostustyön aloittamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristöviranhaltijalle.
7. Kunnostustyön aikana tulee pitää työmaapöytäkirjaa, johon kirjataan tehdyt toimenpiteet ja kunnostuksen kannalta merkitykselliset tapahtumat. Pöytäkirjaa on säilytettävä vähintään kolme vuotta, ja se on pyynnöstä esitettävä valvovalle viranomaiselle.
8. Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joista aiheutuu tai uhkaa aiheutua tavanomaisesta poikkeavia päästöjä, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin päästöjen ja niistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi. Kyseisistä tilanteista on ilmoitettava viipymättä Kainuun ELY-keskukselle ja kunnan ympäristöviranhaltijalle.
9. Kunnostustyöstä on laadittava loppuraportti, joka on toimitettava Kainuun ELY-keskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa töiden suorittamisesta ja viimeisten näytteiden ottamisesta. Loppuraportissa on esitettävä ainakin yhteenvedo tehdyistä kunnostustoimista ja jäännöspitoisuusnäytteiden kenttä- ja laboratoriotutkimusten tuloksista sekä esitettävä näytenäytteiden sijainnit, toteutuneiden kaivantojen laajuus ja sijainti kartalla sekä selvitys poistettujen maa-ainesten ja jätteiden laadusta, määrästä ja toimituspaikasta.

Ratkaisun perustelut

Määräys 1

Valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) 4 §:ssä määritellään ohjearvotasot. 4 §:n 2 momentin mukaan teollisuus-, varasto- tai liikennealueilla taikka muilla vastaavilla alueilla sovelletaan **ylempää ohjearvoa**. Muilla alueilla maaperän puhdistamisessa sovelletaan alemmaa ohjearvoa. Tässä edellytetään ylempää ohjearvotasoa ympäristö- ja terveysriskin poistamiseksi, koska kiinteistön nykyinen käyttötarkoitus teollisuus- ja varastoalueena ei ole muuttumassa.

Kunnostustyön yhteydessä näytteenotolla selvitetään maaperän pilaantuneisuusaste. Laboratoriotutkimuksilla tarkistetaan kenttämittausten oikeellisuus. Ympäristön pilaantuneisuus tulee varmistaa, jotta puhdistettava alue saadaan rajattua. Näytteenottajien tulee olla sertifioituja näytteenoton laadun varmistamiseksi.

Määräys 2

Pilaantumisen ehkäisemiseksi poistettavat maamassat ja alueella muut mahdollisesti olevat jätteet on perusteltua viedä sellaiseen käsittelypaikkaan, jolla on lupa ottaa vastaan ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Jätteitä saa luovuttaa vain jätelain 29 §:n tarkoittamalle hyväksytylle jätteen vastaanottajalle. Jätteenkuljettajan tulee jätelain mukaan olla hyväksyttynä ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain 5 §:ssä jätteellä tarkoitetaan ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä.

Määräys 3

Pilaantuneiden massojen kuormauksesta ja kuljetuksesta on annettu määräyksiä, jotta kunnostustöistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa. Pilaantuneiden massojen pölyämistä tai haitta-aineiden huuhtoutumista ja näistä johtuvaa lisöpilaantumista kiinteistöllä estetään mm. oikeanlaisen kuljetuskaluston ja -reittien valinnalla.

Jätelain 121 § mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneen maa-aineksen kuljetuksesta, kun sitä siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta, päivämääristä ja kuljettajasta. Siirtoasiakirjaa tai sen jäljennöstä on säilytettävä jätelain 121 §:n mukaan vähintään kolme vuotta.

Määräys 4

Määräys maamassojen välivarastointipaikan maaperänäytteiden ottamisesta on annettu pilaantumisen leviämisen estämiseksi. Määräyksen mukaan välivarastoinnin on oltava hallittua. Tällä ehkäistään alueen roskaantuminen sekä vaaran tai haitan aiheutuminen terveydelle tai ympäristölle.

Määräys 5

Valvojan nimeämisellä varmistetaan, että kunnostus toteutetaan asianmukaisesti ja laadukkaasti, ja että tiedonkulku työn aikana on sujuvaa. Tiedonkulun ja viranomaisvalvonnan varmistamiseksi mahdollisuus kunnostustöiden tarkistamiseen on tarpeen. Valvojan yhteystiedot

on tarpeen ilmoittaa myös kunnan ympäristöviranhaltijalle, jotta tällä on tieto kunnostuksen toteuttajan vastuuhenkilöstä.

Määräys 6

Aloitusilmoitus ja myös ilmoitus puhdistamisen lopettamisesta on tarpeen puhdistustyön onnistuneen suorittamisen varmistamiseksi ja valvonnan toteuttamiseksi. Ilmoitukset tehdään puhdistustyötä valvovalle viranomaiselle. Myös kunnan ympäristöviranhaltijalle on syytä ilmoittaa puhdistustyön käynnistymisestä ja lopettamisesta.

Määräys 7

Viranomaisvalvonta ja toiminnanharjoittajan vastuu edellyttävät kirjanpitoa ja raportointia. Kunnostushankkeen työvaiheiden huolellinen ja selkeä dokumentointi on tarpeellista työn onnistumisen lisäksi myös loppuraportin laatimiseksi.

Määräys 8

Ilmoitusvelvollisuus poikkeustilanteista on määrätty viranomaisten tiedon saannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamiseksi. Määräys toimenpiteisiin ryhtymisestä päästöjen torjumiseksi on annettu välittömän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haittojen minimoimiseksi.

Määräys 9

Loppuraportin perusteella arvioidaan kunnostuksen lopputuloksen hyväksyttävyyttä sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet, kuten jälkiseurantarve. Loppuraportin laadun varmistamiseksi päätöksessä annetaan vähimmäisvaatimukset raportin sisällöstä. Tietojen kokoaminen loppuraporttiin helpottaa tiedonhakua, mikäli kohteen historiaan on myöhemmin tarvetta palata.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 16, 133, 136, 190, 191 ja 205 §

Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24, 25, 26 §

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Jätelaki (646/2011) 6, 8, 13, 15, 29, 121 ja 122 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen muuttamisesta (341/2009)

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006).

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Käsittelymaksu on 290 euroa.

Päätöksen maksu määräytyy Valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023) mukaisesti ilmoituksen käsittelyyn kuluneen ajan perusteella (5 tuntia x 58 euroa/tunti). Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain 205 §:n mukaan ELY-keskus voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi. Maksun suuruus perustuu edellä mainittuun maksullisia suoritteita koskevaan asetukseen ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa 30.09.2029 saakka (5 vuotta).

Muutoksen haku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä 1.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös (sähköpostitse)

Kiinteistönomistajan edustaja (lähetetään postitse)

Sotkamon kunta

Suomen ympäristökeskus

Päätös on nähtävillä internetissä ympäristöhallinnon pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuspäätökset –sivustolla.

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustauluilla

Kainuun ELY-keskus kuuluttaa tästä päätöksestä Sotkamon kunnan ilmoitustaululla. Kuulutus on nähtävillä myös internetissä Kainuun ELY-keskuksen sivuilla.

Lisätietoja päätöksestä

Ympäristöasiantuntija Jenni Moilanen, puh. 0295 023 809.

Asiakirjan hyväksyntä

Ilmoituksesta annettavan päätöksen on ratkaissut ympäristövastuu -yksikön johtava ympäristöasiantuntija Tatu Turunen ja esitellyt ympäristöasiantuntija Jenni Moilanen, joka vastaa päätöksen valvonnasta. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on Uspa-asiahallintajärjestelmään tallennetun asiakirjan lopussa.

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus.

Valitusosoitus

Liite 1.

Valitusviranomainen

Kainuun elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella, siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tarkemmin säädetään.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivän. **Valitusaika päättyy 30.10.2024.**

Sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perustein (vaatimukset)
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on tämän yhteystiedot ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajan kohdasta,
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehelle, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja tai muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan päämiestä.

Toimittaminen

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43

PL 204,

65101 Vaasa

Vaihde puh. 029 56 42611, kirjaamo 029 56 42780

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai lähetin välityksellä taikka lähettäjän omalla vastuulla postitse tai sähköisesti. Valituskirjelmän tulee olla valitusviranomaisella viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.